

به نام خدا

مجموعه تمرین‌های ریاضی

دوم ابتدایی

دفتر مشق

مهر مدرسه

موسسه خدمات علمی و آموزشی رزمندگان اسلام

سرشناسه : گرجی، فاطمه، ۱۳۶۲-
 عنوان و نام پدیدآورنده : مجموعه تمرین‌های ریاضی دوم دبستان / گردآورنده فاطمه گرجی.
 مشخصات نشر : تهران: مؤسسه علمی رزمندگان، ۱۳۹۴.
 مشخصات ظاهری : ۸۳ ص.:مصور.
 شابک : 978-964-355-252-7 : ۷۵۰۰۰ ریال
 وضعیت فهرست‌نویسی : فیپا
 موضوع : ریاضیات--مسایل، تمرین‌ها و غیره (ابتدایی)
 شناسه افزوده : مؤسسه علمی رزمندگان
 رده‌بندی کنگره : ۱۳۹۴ ۳۷۵۶۳۷۵ / ۳۰۶۰ / ۲۲ LB
 رده‌بندی دیویی : ۳۷۲ / ۰۷۶
 شماره کتابشناسی ملی : ۳۲۱۱۰۰۵

دفتر مشق (مهر مدرسه)

مجموعه تمرین‌های ریاضی دوم دبستان

گردآورنده: حمیده سلگی
 ناشر: مؤسسه خدمات علمی و آموزشی رزمندگان
 طراحی داخلی و صفحه‌آرایی: زهره ورزیده‌کارفرد - سمیه عسگری
 نوبت چاپ: دوم (۹۶)
 شمارگان: ؟؟؟؟؟
 شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۳۵۵-۲۵۲-۷
 قیمت: ISBN: 978-964-355-252-7
 ؟؟؟؟؟؟ ریال

مرکز پخش (۱):
 تهران، خیابان انقلاب اسلامی، روبه‌روی سینما بهمن، ابتدای خیابان شهید منیری جاوید، پلاک ۲۱۰،
 فروشگاه رزمندگان تلفن: ۶۶۴۶۸۰۵۸
 مرکز پخش (۲):
 تهران، خیابان انقلاب اسلامی، خیابان بهار جنوبی، پلاک ۴، مؤسسه علمی و آموزشی رزمندگان
 تلفن: ۸۸۸۴۵۷۵۲
 مرکز پخش (۳): شعب مؤسسه علمی و آموزشی رزمندگان
 نشانی: تهران، صندوق پستی ۱۵۶۱۵-۱۳۸
 سایت اینترنتی: www.Razmandegan.org.ir

* کلیه حقوق مادی این اثر برای مؤسسه (رزمندگان محفوظ و هرگونه اقتباس، تلفیص و تکثیر بدون ذکر
 مأخذ و کسب مجوز ممنوع است و پیگرد قانونی دارد.

پیشگفتار ناشر

هدف تمامی دست‌اندرکاران امر تعلیم و تربیت و استادان نظام آموزش و پرورش کشور از تألیف کتاب‌های درسی، تلاش برای دست یافتن به ساده‌ترین و مفیدترین راه انتقال نکات، ظرایف و مسائل درسی به دانش‌آموزان است. بدین منظور، کتاب‌های کمک آموزشی یکی از رایج‌ترین ابزار است که در کنار کتاب‌های درسی در دسترس دانش‌آموزان قرار می‌گیرد تا با مطالعه‌ی آن‌ها، مفاهیم درس‌هایی را که آموخته‌اند، بهتر و روشن‌تر درک کنند.

مجموعه‌ی حاضر تحت عنوان کتاب‌های مهر مدرسه (مجموعه تمرین‌های ریاضی) با هدف صرفه‌جویی در وقت دانش‌آموزان و نظم بخشیدن به نوشته‌های آن‌ها تهیه گردیده است. در این مجموعه صورت تمرین‌ها و مسائل کتاب آورده شده و متناسب با پاسخ سؤال‌ها، جای خالی در نظر گرفته شده است. دانش‌آموزان برای آمادگی بیش‌تری در درس ریاضی می‌توانند از کتاب‌های کار و درس‌آزمون ریاضی و ... استفاده کنند.

امید است که مجموعه کتاب‌های منتشر شده‌ی این مؤسسه، دستیابی به هدف‌های آموزش و یادگیری را آسان سازد و در خدمت به آینده‌سازان این مرز و بوم مؤثر افتد.

معاونت علمی پژوهشی

مشخصات صاحب دفتر:

نام:

نام خانوادگی:

نام معلم:

نام مدرسه:

کلاس: آموزشی و آموزشی رزمندگان اسلام

سال تحصیلی:

فصل اول

عدد و رقم

۱- هر ساعت چه عددی را نشان می‌دهد؟

۲- با خط کش عددهای مثل هم را به هم وصل کنید.

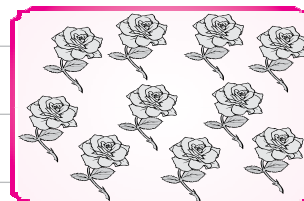
6	2	4	5	1	7	3	9	8
۲	۹	۷	۵	۴	۱	۸	۳	۶

۳- در جای خالی عدد مناسب بنویسید.

۷ ۱۰ ۳ ۵

حدس بزن

حدس بزنید در کدام شکل تعداد گل‌ها بیش‌تر است؟

با توجه به شکل بالا عبارت زیر را کامل کنید و از دو طرف بخوانید:

..... <

۱- نوشتن عددها را ادامه دهید و جاهای خالی را کامل کنید.

..... ۸۰ ۷۷ ۷۴ ۷۳

سی و هشت سی و نه چهل و دو

..... ۶۱ ۵۸ ۶۲

۲- با رقم‌های ۳ و ۷ عددهای دو رقمی بنویسید.

۳- جاهای خالی را کامل کنید.

یکان	دهگان	یکان	دهگان	یکان	دهگان
۷	۱	۹	۴	۳	۵

۴- عددهای دو رقمی را به عدد و حروف بنویسید.

رقم یکان ۴ و رقم دهگان ۷:

رقم یکان ۳ و رقم دهگان ۵:

رقم یکان ۰ و رقم دهگان ۵:

۵- یک عدد ۲ رقمی بنویسید که رقم یکان آن ۴ و رقم دهگان ۳ تا بیش تر از رقم یکان باشد.

الگوی کن

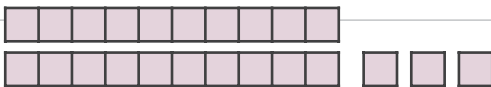

۷

صفحه ۸

۱- علی ۲۳ تا کتاب دارد. ۱۲ تا از آن‌ها داستان و بقیه کتاب علمی است. علی چند کتاب علمی دارد؟
(در این جا به جای کتاب از مربع استفاده کرده ایم.)

علی کتاب علمی دارد.

۲- زهرا ۳۷ عکس گل دارد. ۲۳ تا از آن‌ها عکس‌های رنگی و بقیه سیاه و سفید هستند. زهرا چند عکس سیاه و سفید دارد؟

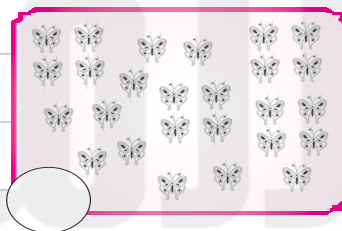
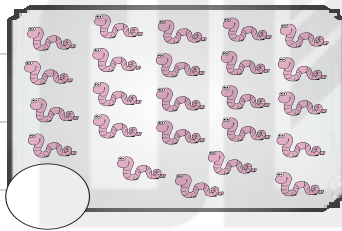
زهرا عکس سیاه و سفید دارد.

۳- شکل زیر چه عددی را نشان می‌دهد؟ با رسم شکل پنجمین عدد بعد از آن را بنویس.

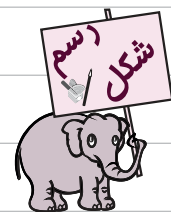
حدس بنن

در کدام قسمت تعداد شکل‌ها بیش‌تر است؟ $\times$ بنویسید.

حالا شکل‌ها را بشمارید آیا حدس شما درست بود؟

موسسه خدمات علمی و آموزشی رزمندگان اسلام

۱- امروز روز هفتم ماه است. ۸ روز بعد، چه روزی از ماه است؟ ماه است.

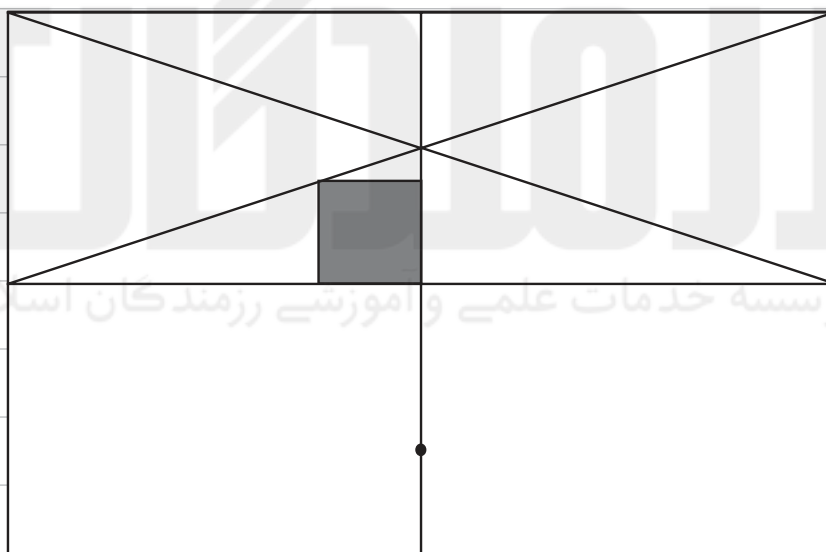

۲- سینا ۱۲ کتاب دارد. امروز ۵ تا کتاب دیگر خرید. حالا چند کتاب دارد؟ کتاب دارد.

/// /// //

کامل کن

سه قسمت دیگر شکل را مانند قسمت داده شده با خط کش یا شابلون کامل کنید طوری که اگر شکل را از روی خطها تا کنیم، قسمت‌های چپ و راست یا بالا و پایین روی هم بیفتند.

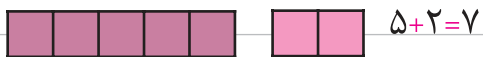
۹

یادداشت

۱- با استفاده از دو مداد رنگی آبی و سبز، مربع‌ها را به روش‌های مختلف رنگ کنید و مانند نمونه جمع بنویسید.

$$\begin{array}{|c|c|c|c|c|} \hline & & & & \\ \hline \end{array} \begin{array}{|c|c|} \hline & \\ \hline \end{array} \dots + \dots = 7 \quad \begin{array}{|c|c|c|c|c|} \hline & & & & \\ \hline \end{array} \begin{array}{|c|c|} \hline & \\ \hline \end{array} \dots + \dots = 7$$

$$\begin{array}{|c|c|c|c|c|} \hline & & & & \\ \hline \end{array} \begin{array}{|c|c|} \hline & \\ \hline \end{array} \dots + \dots = 7 \quad \begin{array}{|c|c|c|c|c|} \hline & & & & \\ \hline \end{array} \begin{array}{|c|c|} \hline & \\ \hline \end{array} \dots + \dots = 7$$

$$\begin{array}{|c|c|c|c|c|} \hline & & & & \\ \hline \end{array} \begin{array}{|c|c|} \hline & \\ \hline \end{array} \dots + \dots = 7 \quad \begin{array}{|c|c|c|c|c|} \hline & & & & \\ \hline \end{array} \begin{array}{|c|c|} \hline & \\ \hline \end{array} \dots + \dots = 7$$

۱۰

۲- با استفاده از ۳ مداد رنگی مختلف مربع‌ها را رنگ و جمع مربوطه را کامل کنید.

$$\begin{array}{|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|} \hline & & & & & & & & & \\ \hline \end{array} \dots + \dots + \dots = 10$$

$$\begin{array}{|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|} \hline & & & & & & & & & \\ \hline \end{array} \dots + \dots + \dots = 10$$

$$\begin{array}{|c|c|c|c|c|c|c|c|c|c|} \hline & & & & & & & & & \\ \hline \end{array} \dots + \dots + \dots = 10$$

۳- حاصل هر عبارت را با استفاده از محور پیدا کنید.

$$5 + 8 = \dots$$

$$13 - 8 + 7 = \dots$$

۱- حاصل جمع‌های زیر را به دست آورید. (از رسم شکل یا چوب خط استفاده کنید.)

$$4 + 7 + 4 =$$

$$6 + 6 + 6 =$$

$$7 + 7 + 7 =$$

۲- در شمارش ۸ تا ۸ عدد بعد از ۲۴ را پیدا کنید.

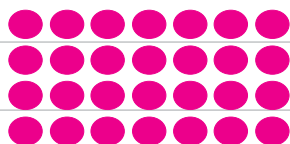
۸ ، ۱۶ ، ۲۴ ،

۳- در شمارش ۵ تا ۵ عدد قبل از ۴۰ چند است؟

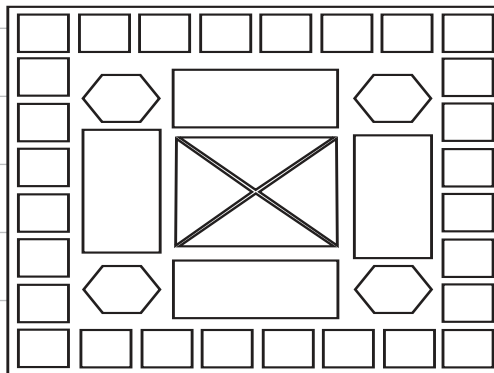
موسسه خدمات علمی و آموزشی رزمندگان اسلام

۴- تعداد دایره‌ها را بشمارید و بنویسید.

۵- با توجه به راهنما شکل را رنگ کنید.

قرمز	آبی	زرد	سبز

فرهنگ نوشتن

در این فصل درس‌های مربوط به عدد که در کلاس اول یاد گرفته بودم، یادآوری شد.
یادم آمد که:

۱۲

۱- با رقم‌های ۷ و ۸ چند عدد ۲ رقمی می‌توان نوشت؟ آن‌ها را بنویسید.

۲- با رقم‌های ۶ و ۰ و ۱ هر چند تا عدد ۲ رقمی که می‌توانید، بنویسید.

۳- حاصل جمع و تفریق را با هر روشی که می‌خواهید، پیدا کنید.

$$۸ + ۹ = \dots\dots\dots$$

$$۱۷ - ۸ = \dots\dots\dots$$

۴- جمع را کامل کنید.

$$\dots\dots + \dots\dots = ۵$$

$$\dots\dots + \dots\dots = ۵$$

$$\dots\dots + \dots\dots = ۵$$

$$\dots\dots + \dots\dots = ۵$$

$$\dots\dots + \dots\dots = ۵$$

$$\dots\dots + \dots\dots = ۵$$

۱۳

۵- ۲ دسته‌ی ده‌تایی با ۴ دسته‌ی ده‌تایی را روی هم ریخته‌ایم. به آن‌ها ۷ تا یکی اضافه کرده‌ایم. حالا

جدول را کامل کرده و بنویسید چند تا مداد داریم؟

یکان	دهگان
.....	

۶- الگوهای شمارش روبه عقب را کامل کنید.

....., , , ۲۰, ۲۴
 $\xleftarrow{-۴}$ $\xleftarrow{-۴}$

....., , ۲۱, ۲۸
 $\xleftarrow{-۷}$ $\xleftarrow{-۷}$

۷- حاصل جمع‌های زیر را پیدا کنید.

$$۸ + ۸ + ۸ = \dots\dots\dots$$

$$۹ + ۹ + ۹ = \dots\dots\dots$$

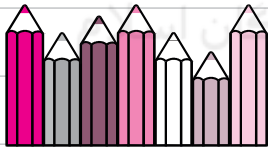
۸- مسئله‌های زیر را حل کنید.

۸ دانش‌آموز در کلاس بودند. ۶ دانش‌آموز دیگر به کلاس آمدند ولی ۳ نفر از کلاس رفتند. حالا چند نفر در کلاس هستند؟

احمد ۳ بسته مداد رنگی ۶ تایی به رنگ‌های زرد، سبز، آبی، قرمز، قهوه‌ای و سیاه داشت. او رنگ‌های سبز و زرد هر ۳ بسته را برداشت. حالا چند مداد رنگی برایش باقی مانده است؟ (این مسئله را با رسم شکل هم می‌توانید حل کنید).

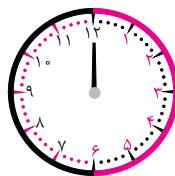
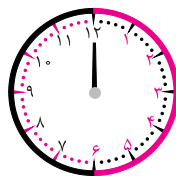
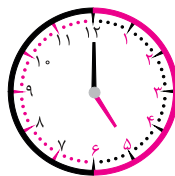

۱۴

الگویابی کن

عقربه‌های کوچک را با توجه به الگوی ساعت‌ها رسم کنید.

فصل دوم

جمع و تفریق اعداد دو رقمی

۱- حاصل جمع و تفریق‌ها را بنویسید.

$$40 + 20 = \dots \quad 90 - 50 = \dots \quad 80 - 30 = \dots$$

$$\begin{array}{r} 30 \\ + 50 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 20 \\ + 10 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 70 \\ - 20 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 80 \\ - 50 \\ \hline \end{array}$$

۱۵

۲- جاهای خالی را کامل کنید و سپس مانند نمونه یک تساوی بنویسید.

۲ دسته‌ی ده‌تایی به اضافه ۳ دسته‌ی ده‌تایی می‌شود دسته‌ی ده‌تایی.

$$20 + 30 = 50 \quad \text{یعنی}$$

۷ دسته‌ی ده‌تایی منهای ۴ دسته‌ی ده‌تایی می‌شود دسته‌ی ده‌تایی.

$$70 - 40 = \dots \quad \text{یعنی}$$

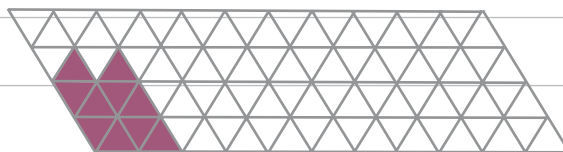
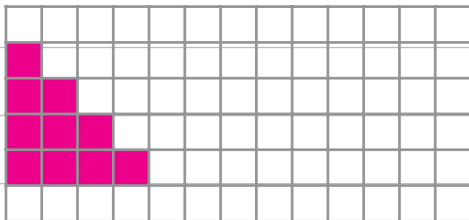
..... دسته‌ی ده‌تایی به اضافه دسته‌ی ده‌تایی می‌شود دسته‌ی ده‌تایی.

$$20 + 40 = \dots \quad \text{یعنی}$$

..... دسته‌ی ده‌تایی منهای دسته‌ی ده‌تایی می‌شود دسته‌ی ده‌تایی.

$$80 - 20 = \dots \quad \text{یعنی}$$

۳- مانند نمونه با رنگ کردن ۱۰ تا خانه، شکل‌های مختلف بسازید. هر بار از یک مداد رنگی استفاده کنید.
چند تا دسته‌ی ده‌تایی درست کردید؟

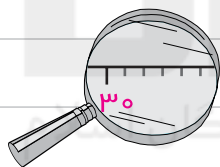

تقریب بن

می‌خواهیم روی محور اعداد عدد ۳۲ را نشان دهیم.

می‌دانیم عدد ۳۲ بعد از عدد ۳۰ است. برای این که

محل ۳۲ بهتر دیده شود، روی آن قسمت ذره‌بین گذاشته شده
است شما عدد ۳۲ را با علامت نشان دهید.

عددهای ۱۷ و ۲۵ و ۳۲ را هم روی محور اعداد زیر نشان دهید.

یادداشت

۱- الف) بیشترین عدد یک رقمی و کمترین عدد یک رقمی را بنویسید.

ب) جدولهای زیر را کامل کنید. بیشترین و کمترین حاصل جمع دو عدد یک رقمی را مشخص کنید.

جمع دو عدد یک رقمی	$7+9$	$8+9$	$9+9$	جمع دو عدد یک رقمی	$0+0$	$0+1$	$1+1$
حاصل جمع				حاصل جمع			

۱۷

۲- امین ۹ صفحه از یک کتاب را خوانده است. او در این هفته ۸ صفحه دیگر را خواند. یعنی چند صفحه

از کتاب را خوانده است؟

۳- ریحانه دیروز ۱۴ تخم مرغ را از قفس مرغها جمع کرد و آنها را در یخچال گذاشت. مادر او برای درست

کردن شام ۶ تخم مرغ را استفاده کرد. چند تخم مرغ باقی مانده است؟

صفحه‌ی ۲۶

۱- همه‌ی عددهای دو رقمی را بنویسید که رقم‌های یکان آن ۳ و ۴ رقم دهگان آن ۵ و ۷ باشد.

دهگان	یکان		دهگان	یکان	
۵	۳	→ ۵۳	۵	۳	→ ۵۳
۵		→			→
۷		→	۷		→
۷		→			→

۲- حاصل جمع‌های زیر ۶ می‌شود. مانند نمونه جمع‌هایی را بنویسید که حاصل جمع برابر ۶ شود.

$$۰ + ۶ = ۶$$

$$۴ + ۲ = ۶$$

$$۲ + ۴ = ۶$$

۱۸

$$+ \dots = \dots$$

$$+ \dots = \dots$$

$$+ \dots = \dots$$

$$+ \dots = \dots$$

موسسه خدمات علمی و آموزشی رزمندگان اسلام

۳- این جمع‌ها را با یک نظم مشخص در جدول زیر بنویسید.

+	۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶
	۶				۲		

الگویابی کن

الگوهای عددهای زیر را ادامه دهید.

۷۱-۷۲-۷۳-.....

۲-۴-۶-۸-.....
+۲ +۲ +۲

۳-۶-۹-۱۲-.....
+۳ +۳ +۳

۱- مانند نمونه جمع و تفریق‌ها را با رسم شکل انجام دهید.

$$\begin{array}{r} 23 \\ + 14 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 47 \\ - 22 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 31 \\ + 10 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 24 \\ + 33 \\ \hline \end{array}$$

۱۹

$$\begin{array}{r} 56 \\ - 36 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 34 \\ - 20 \\ \hline \end{array}$$

۲- مانند نمونه حاصل جمع و تفریق‌ها را با نوشتن راه‌حل به دست آورید.

$$\begin{array}{r} 49 \\ - 27 \\ \hline 29 \\ - 7 \\ \hline 22 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 23 \\ + 14 \\ \hline 33 \\ + 4 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 46 \\ - 16 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 24 \\ + 24 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 67 \\ - 30 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 20 \\ + 29 \\ \hline \end{array}$$

۳- با کمک محور اعداد جواب جمع و تفریق‌ها را به دست آورید.

$$۲۰ + ۳۰ = \dots\dots\dots$$

$$۷۰ - ۴۰ = \dots\dots\dots$$

تقریب‌بندی

عددهای ۲۳ و ۳۷ و ۴۱ و ۵۸ را روی محور اعداد به صورت تقریبی نشان دهید.

حالا مشخص کنید عدد ۲۳ به ۲۰ نزدیک‌تر است یا به ۳۰؟

حالا مشخص کنید عدد ۳۷ به ۳۰ نزدیک‌تر است یا به ۴۰؟

حالا مشخص کنید عدد ۴۱ به ۴۰ نزدیک‌تر است یا به ۵۰؟

حالا مشخص کنید عدد ۵۸ به ۵۰ نزدیک‌تر است یا به ۶۰؟

۲۰

۱- حاصل جمع و تفریق‌ها را به دست آورید.

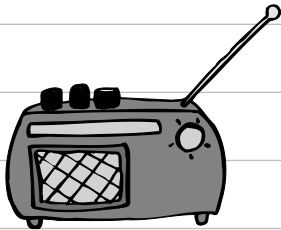
$$\begin{array}{r} ۲۳ \\ + ۵۷ \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ۶۰ \\ - ۱۴ \\ \hline \end{array}$$

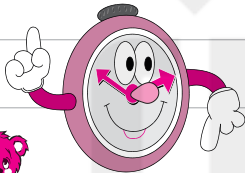
$$\begin{array}{r} ۵۴ \\ - ۲۱ \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ۵۹ \\ + ۲۷ \\ \hline \end{array}$$

۲- مهدی ۲۶ دقیقه به نوار قرآن گوش داد و سپس ۱۷ دقیقه روان خوانی آن آیات را تمرین کرد. مهدی چند دقیقه برای قرآن خواندن وقت گذاشته است؟

۳- تکالیف ریاضی و علوم مهدیه ۵۵ دقیقه طول کشید. اگر تکالیف علوم او ۲۹ دقیقه زمان برده باشد، مهدیه در چند دقیقه تکالیف ریاضی نوشته است؟

۲۱

تقریب بن

مانند نمونه جواب جمع و تفریق‌های زیر را به صورت تقریبی به دست آورید.

$$\begin{array}{r} 47 \rightarrow 50 \\ + 21 \rightarrow + 20 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 81 \rightarrow 80 \\ - 28 \rightarrow - 30 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 71 \rightarrow \dots\dots\dots \\ + 24 \rightarrow + \dots\dots\dots \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 89 \rightarrow \dots\dots\dots \\ - 51 \rightarrow - \dots\dots\dots \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 39 \rightarrow \dots\dots\dots \\ + 25 \rightarrow + \dots\dots\dots \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 52 \rightarrow \dots\dots\dots \\ - 25 \rightarrow - \dots\dots\dots \end{array}$$

فرهنگ نوشتن

روش پیدا کردن جواب جمع و تفریق تقریبی را توضیح دهید و برای آن یک مثال بنویسید.

۲۲

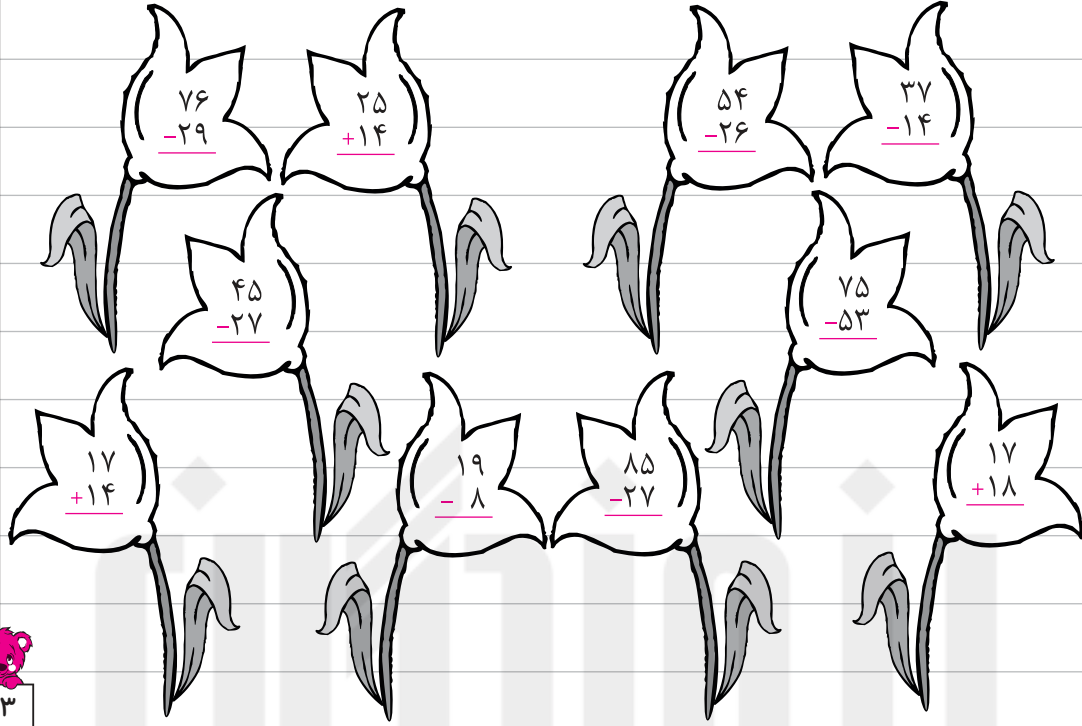
موسسه خدمات علمی و آموزشی رزمندگان اسلام

حاصل جمع یا تفریق	
عددهای بین ۱۰ تا ۲۰	سبز
عددهای بین ۲۱ تا ۳۰	آبی
عددهای بین ۳۱ تا ۴۰	قرمز
عددهای بین ۴۱ تا ۵۰	زرد

۱- پس از محاسبه جمع و تفریق‌ها با توجه به جدول رنگ،

گل‌های صفحه‌ی بعد را رنگ‌آمیزی کنید.

۲- جواب جمع و تفریق‌ها را به صورت تقریبی به دست آورید.

$$\begin{array}{r} 53 \rightarrow \dots\dots\dots \\ + 29 \rightarrow + \dots\dots\dots \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 68 \rightarrow \dots\dots\dots \\ - 41 \rightarrow - \dots\dots\dots \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 29 \rightarrow \dots\dots\dots \\ + 49 \rightarrow + \dots\dots\dots \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 55 \rightarrow \dots\dots\dots \\ + 32 \rightarrow + \dots\dots\dots \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 81 \rightarrow \dots\dots\dots \\ - 37 \rightarrow - \dots\dots\dots \\ \hline \end{array}$$

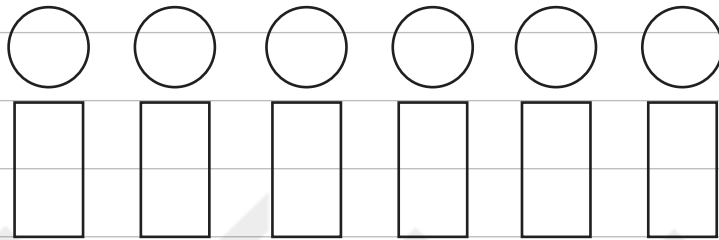
$$\begin{array}{r} 47 \rightarrow \dots\dots\dots \\ - 20 \rightarrow - \dots\dots\dots \\ \hline \end{array}$$

۳- اگر برای رنگ کردن دایره، رنگ‌های قهوه‌ای و قرمز و آبی و برای

رنگ کردن مستطیل، رنگ‌های زرد و نارنجی را به کار ببریم، به چند

حالت می‌توانیم این شکل را رنگ کنیم؟

۴- چند عدد ۲ رقمی می‌توان نوشت که رقم یکانش ۴ یا ۵ و رقم دهگان آن ۶ یا ۷ یا ۸ باشد؟

۲۴

موسسه خدمات علمی و آموزشی رزمندگان اسلام

۵- الف) زهرا ۲۴ صدف از ساحل دریا جمع کرد و به برادرش علی که ۴۹ صدف جمع کرده بود، داد.

حالا برادر زهرا چند صدف دارد؟

ب) علی از صدف‌هایش ۴۵ تا را انتخاب و با آنها یک کاردستی درست کرد. حالا چند صدف برایش

باقی مانده است؟